

פסולה, שהלא ניתן לומר שפסוק זה בא להכשיר מנחה רבוכה, ולא
 בא לפסול מנחה שאינה מצה.
 קושיא שלישית: מתקיף לה רבינא על רבי אמי, ואימא – ושמא
 נאמר שהפסוק 'לא תאפה חמין' לא בא כדי לדייק ממנו 'אלא מצה',
 אלא התורה באה למיכם נברא בלאו בעלמא – שמי שהחמיץ
 מנחה, עובר על לאו, ולעולם איפסולי לא מיפסלא – המנחה
 עצמה אינה נפסלת.
 הגמרא מביאה לימוד אחר שמנחה שאינה מצה נפסלה. שואלת
 הגמרא: אלא מילן, כלומר מתוך הקושיית הללו, חזרת שאלת רבי
 פרידא למקומה. מנין שמנחה שאינה מצה, כגון שחלטה או עשאה
 שיאור ולדעת רבי יהודה נפסלת. משיבה הגמרא: בדתניא, כתוב
 בפרשת המנחות (ויקרא ב ד) 'מצה תהיה'. ומצד תיבת 'מצה', יכול
 הייתי לומר, שזו רק מצה לכתחילה, תלמוד לומר 'תהיה', הכתוב
 קבעה חובה – הלשון 'תהיה' הוא לשון של עיכוב, שמנחה שאינה
 מצה, פסולה, גם באופן שלא החמיצה, כגון שהיא חלוטה או שיאור.
 שאלה נוספת שרבי פרידא שאל את רבי אמי: בעא מינה רבי פרידא
 מרבי אמי, מנין מה ששנינו להלן (טה) במשנה, לכל המנחות
 שנילושות במים פושירין, ומשמירין שלא יחמיצו, האם נלמדה
 מהמצות שאופים לפסח דכתיב בהם (שמות יב יז) 'ושמרתם את
 המצות'. אמר ליה רבי אמי, אין צורך ללמוד מצות שימור במנחות
 ממצות של פסח, כי בגופה של פרשת מנחות כתוב (ויקרא ב ד) 'מצה
 תהיה', והפסוק נדרש כאילו כתוב 'מצה תהיה', כלומר מצה
 להחיות את הבצק שיהיה מצה, שיכשירנו וישמרנו מחימוץ.
 רבי אמי לומד מצוות שימור המנחות מהפסוק 'מצה תהיה'. מקשה
 הגמרא: והא אפיקתיה – והרי פסוק זה עצמו למדנו לעיל לדרש
 אחר, שבא לעכב – שמנחה שאינה מצה, פסולה, ואין אפשר
 ללמוד ממנה שהמנחות טעונות שמירה מחימוץ. מתרצת הגמרא:
 שאפשר ללמוד את שני הלימודים מאותו פסוק, שאם בן כדברי
 המקשה שהפסוק בא רק לעכב, ליכתוב קרא 'מצה היא',
 שמשמעותו שהדין הנאמר בפסוק מעכב, מאי 'תהיה' – למה
 שינתה וכתבה 'תהיה', שמעתי מינה תרתני – יש לך ללמוד מכאן את
 שתי הדרשות, גם שמנחה שאינה מצה פסולה, וגם שיש לשמור את
 המנחות מחימוץ.
 אחרי שתי השאלות ששאל רבי פרידא, מביאה הגמרא מעשה ממנו:
 אמרי ליה רבין (התלמידים) לרבי פרידא, רבי עזרא בר בריה –
 בן בנו דרבי אבמולם, דהוא דור עשירי לרבי אלעזר בן עזריה,
 דהוא דור עשירי לעזרא הסופר, קאי אבבא – עומד בשער. אמר
 להם רבי פרידא בפליאה, מאי בולי האי – מדוע אתם משבחים כל
 כך את יחוסו, אי בר אורזין הוא יאי – אם בן תורה הוא, הרי טוב.
 ואי בר אורזין ובר אבהן יאי – ואם הוא גם בן תורה וגם יחסן, גם
 זה טוב, ואין תועלת ביחוסו, ואי בר אבהן ולא בר אורזין – ואם
 הוא יחסן אבל אינו בן תורה, אדרבה יחוסו הוא רק חסרון, כי ראוי
 הוא שאישא תיכליה – שתאכלנו האש על שאינו בן תורה כאבותיו.
 אמרו ליה התלמידים לרבי פרידא, בר אורזין הוא – מלבד יחוסו
 הוא גם בן תורה. אמר להו רבי פרידא לתלמידים, לעיל וליתני –
 תנו לרבי עזרא להיכנס ולבא.
 נכנס רבי עזרא ובא לפני רבי פרידא, תוניה דהנה עכירא דעתיה –
 ראה רבי פרידא שדעתו של רבי עזרא עכורה. ועל מנת להכבו, פתח
 רבי פרידא בדברי אגדה ואמר, כתוב בתהלים (טו א) 'אמרת לה'
 אדני אתה טובתי כל עלדי, אמרה בנות ישראל לפני הקדוש
 ברוך הוא, רבוננו של עולם תתוק לי מובה שהודעתני – שפרסמתי
 את ייחודי שמך בעולם. אמר לה הקב"ה את המשך הפסוק, 'מובתי
 כל עלדי', איני מחזיק מובה אלא לאבדתיך ויצחק ויעקב
 שהודיעוני תחלה בעולם, שפאמר (שם) 'לקדושים אשר בארץ המה
 ואדירי כל חפצי כם' – האבות הקדושים הקבורים בארץ, הם
 האדירים אשר כל חפצי בם, ורק להם אני מחזיק טובה.
 הגמרא מביאה דברי אגדה נוספים, מה שרבי עזרא השיב לרבי
 פרידא: פיון דשמעיה דקאמר 'אדיר' – מכיון ששמע רבי עזרא את

1 יואת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני
 2 המזבח וגו' והנותרת ממנה יאכלו אהרן וכניו מצות תאכל, הרי
 3 שעל כל המנחות להיות 'מצה'.
 4 רבי פרידא מבאר את שאלתו לרבי אמי: אמר ליה רבי פרידא לרבי
 5 אמי, שיש מצה שהמנחות יהיו מצה לא קא מיבעיא לי, כי בודאי
 6 מצה שיהיו מצה. כי קא מיבעיא לי – הספק שלי הוא. לעכב –
 7 האם דין זה מעכב, ומנחה שנחמצה, פסולה. אמר ליה רבי אמי לרבי
 8 פרידא, לעכב נמי (גם) אל תסתפק, שהרי בתיב (ויקרא ו ט) 'לא
 9 תאפה חמין', אלא תהא מצה, ומוזה שהתורה כפלה דבריה, למדנו
 10 שמנחה שאינה מצה, פסולה.
 11 הגמרא מקשה שלש קושיות על רבי אמי. קושיא ראשונה: מתקיף
 12 לה (הקשה) רב הסרא, ואימא – ושמא נאמר שכונת הפסוק 'לא
 13 תאפה חמין' הוא, שהמנחה לא תעשה חמץ גמור, אלא שיאור
 14 (עיסה שלא החמיצה כל צרכה), כלומר שמא עיקר קפידת התורה
 15 היא שהמנחה לא תעשה חמץ, אבל אין קפידה ומצד פסוק זה
 16 שהמנחה תעשה מצה, ולכן אם עשאה 'שיאור', היא כשרה בדיעבד,
 17 כיון שלא באה לידי חימוץ גמור.
 18 הגמרא מבררת את קושית רב חסדא: שיאור דמאן – לאיזה 'שיאור'
 19 התכוין רב חסדא, שהתורה תכשיר בדיעבד, ולפי איזו שיטה נקט
 20 בדרש שלו. אי – אם כוונתו לשיאור דרבי מאיר – בצק שהכסיתו
 21 פניו, שלדעת רבי מאיר זהו 'שיאור', ולדעת רבי יהודה דווקא, כי
 22 לדעת רבי מאיר שיאור זה בכלל חמץ הוא, ומנחה זו פסולה גם
 23 בדיעבד. לא יתכן, כי הרי לדעת רבי יהודה שיאור זה מצה מעליא
 24 היא – מצה גמורה היא, וכשרה במנחות אף לכתחילה. ואי כוונת רב
 25 חסדא לשיאור דרבי יהודה – בצק שהתבקע ונעשה כקרני חגבים,
 26 שלדעת רבי יהודה זהו 'שיאור', ולדעת רבי מאיר. גם פירוש זה לא
 27 יתכן, כי הרי לדעת רבי מאיר שיאור זה חמץ מעליא הוא – חמץ
 28 גמור הוא, והאוכלו בפסח חייב כרת, ובודאי שבמנחות הוא פסול
 29 בדיעבד. ואי כוונת רב חסדא לשיאור דרבי מאיר – שהכסיתו פניו,
 30 ולשיטת רבי מאיר עצמו שסובר שאינו מצה. גם פירוש זה לא יתכן,
 31 שמכיון דלקי עליה, חמץ הוא – מכך שרבי מאיר סובר שלוקים על
 32 אכילתו בפסח, הרי שלשיטתו נחשב השיאור חמץ, הגם שאין בו
 33 חיוב כרת, והוא הדין שגם במנחות יפסל.
 34 מסיקה הגמרא: אלא, כוונת רב חסדא היא להכשיר שיאור דרבי
 35 יהודה – בצק שנסדק כקרני חגבים, לשיטת רבי יהודה עצמו,
 36 שמאחר שאינו חמץ וכי אין לוקים על אכילתו בפסח, יהיה כשר
 37 בדיעבד למנחות.
 38 קושיא שניה וכעין הראשונה: מתקיף לה רב נחמן בר יצחק,
 39 ואימא – ושמא נאמר שכונת הפסוק 'לא תאפה חמין' אלא הלוט
 40 במים רותחים לפני אפייתה. כלומר, שרק מחמץ גמור לא תעשה
 41 המנחה, אבל תעשה חלוטה, שאף היא בכלל מצה.
 42 הגמרא הבינה מדברי רב נחמן בר יצחק שיש 'מצה' לחלוט את
 43 המנחה הגמרא מבררת את קושית רב נחמן בר יצחק, ושואלת:
 44 הלוט מאי ניהו, רבוכה – מהו חלוט, הלא רבוכה הוא, דהיינו
 45 שחולטים את העיסה במים רותחים ואחר כך אופים אותה. אם כן,
 46 אי (דאיכא) [דאתי] רבוכה – אם כוונתו על המנחות שמצוותם
 47 לכתחילה שיבואו 'רבוכה', שהם מנחת חביתין ועשרה מלחמי
 48 התודה. הרי לא יתכן, כי בתיב בה רבוכה, ואין צורך בפסוק 'לא
 49 תאפה חמין', ללמדנו שמצוה לחלוט. (והא) [אי דליא רבוכה –
 50 ואם רב נחמן בר יצחק דיבר בשאר מנחות שאין מצוותם בכך, גם זה
 51 לא יתכן, דהא] לא בתיב בה 'רבוכה תאפינה', ואם כן, ברור שאין
 52 צורך לחלוט לפני אפייתם.
 53 משיבה הגמרא: כוונת רב נחמן בר יצחק היא כך, ואימא – ושמא
 54 דכתיב בה 'רבוכה' – מנחה שכתוב בה 'רבוכה', ודאי מצה
 55 ברבוכה, ואין צורך בלימוד מיוחד. ודלא בתיב בה 'רבוכה' –
 56 ומנחה שלא כתוב בה 'רבוכה', אי בעי רבוכה ליתאי בעי מצה
 57 ליתאי – אם ירצה להביאה רבוכה הרשות בידו, ואם ירצה להביאה
 58 מצה הרשות בידו, ואם כך הוא אין לנו לימוד שמנחה 'שאינה מצה'

44 מתאנים גרוגרות אמאי לא יפריש מתאנים והתנן (תרומות פ"ב מ"ד)
 45 מקום שיש בהן תורם מן היפה, אלא פשיטא שמדובר במקום
 46 דליכא בהן לפנינו.
 47 מקשה הגמרא: אימא סיפא, ולא גרוגרות על התאנים ואפילו
 48 במקום שרגיל לעשות תאנים גרוגרות, ואי מדובר במקום דליכא
 49 בהן לפנינו, אמאי לא יכול לתרום מגרוגרות, והתנן (שם) מקום
 50 שאין בהן, תורם מן המתקנים. אלא פשיטא שמדובר במקום
 51 דאיכא בהן לפנינו ולכן צריך לתרום דווקא תאנים.
 52 תמדה הגמרא: וכי הרישא מדברת במקום דליכא בהן והסיפא
 53 במקום דאיכא בהן.
 54 משיבה הגמרא: אין רישא במקום דליכא בהן וסיפא במקום דאיכא
 55 בהן.
 56 לומדת הגמרא מתירוח זה כלל: אמר רב פפא, שמע מינה דתקינן
 57 ומוקמינן מתניתין - את הרישא והסיפא שבמשנה בתרי מעמי -
 58 בשני מקרים שונים, כמו כאן שהעמידו את הרישא כשאין בהן ואת
 59 הסיפא כשיש בהן, ולא מוקמינן את המשנה כדי לתרצה, בתרי
 60 תנאי, שהרי יכלה כאן הגמרא לתרץ, שברייתא זו מדברת כולה
 61 כשאין בהן, והיא חולקת על המשנה בתרומות ואינה סוברת שיש
 62 להפריש כשאין לפנינו כהן מן המתקנים אלא לעולם מפרישים מן
 63 היפה.

משנה

64 המשנה מבארת דיני עשיית מנחות לגבי איסור חימוץ: קל המנחות
 65 נילושות במים פושטין, ולא ברותחים או בצוננים, וכיון שנילושות
 66 בפושרים המקרבים חימוץ משמין העושה אותן מלישתן ואילך שלא
 67 יחמיצו. ואם החמיצו שיריה שנשאר מן הקומץ למאכל הכהנים,
 68 ועוסק בהם, עובר בלא תעשה.
 69 והמוקר שיש להזהר שלא יחמיצו המנחות הוא ממה שנאמר (ויקרא ב'
 70 א) 'קל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמין'.
 71 מוסיפה המשנה: והעוסק במנחה או בשיריה בחימוץ חייב מלקות, על
 72 לישתה - עירוב הקמח במים ועשייתם לבצק, ועל עריכתה - עשיית
 73 צורת הלחם, ועל אפייתה, ונמצא חייב שלש מלקות, מלקות אחת
 74 על כל אחת מהן.

גמרא

75 שנינו במשנה, שאם עוסק בשיירי המנחה בחימוץ עובר בלא תעשה.
 76 מבארת הגמרא: מנא הני מילי - מדיחין למדנו דברים אלו, אמר ריש
 77 לקיש, ממה דאמר קרא (שם ט"ו) 'לא תאפה חמין חלקם נתתי אתה
 78 מאשי', וחלקם נדרש גם על 'לא תאפה חמין', שאפילו חלקם של
 79 הכהנים שהוא שיירי המנחה לאחר הקמיצה לא תאפה חמין.
 80 מקשה הגמרא: והאי - וכי פסוק זה להכי הוא דאיתא - בא ללמד
 81 שיש איסור לא תעשה על חלק הכהנים, הרי האי מיבעי ליה - הוא
 82 נצרך לכתניתא בברייתא, נאמר במנחה לא

1 ובמחשבה, וכן יש ללמוד מה תרומה גדולה ניטלת בעין יפה יותר
 2 מהשיעור המספיק מן התורה כדי לתקן את הפירות, וכמו שתיקנו
 3 חכמים שיכול להפריש אחד מארבעים, אף תרומת מעשר ניטלת
 4 בעין יפה ולכן יכול להפריש מגרוגרות על תאנים ואין בזה משום
 5 מרבה במעשרות.

6 הגמרא חוזרת להוכיח מהברייתא שמשערים לפי מה שהיו ומינה -
 7 מדברי רבי אלעזר שבברייתא עצמה יש להוכיח שמשערים לפי מה
 8 שהיו בתחילה, שהרי אמר רבי אלעזר בר רבי יוסי, אמא רבי יוסי
 9 היה נוטל לתרומה עשר גרוגרות שבמקצוע על השעים תאנים
 10 לחים שבבבלבל. אי אמרת בשלמא לבמות שהן אמרינן - לפי מה
 11 שהיו ואנו רואים גרוגרות אלו כאילו הן תאנים כמו שהיו בתחילה,
 12 שפיר, אלא אי אמרת כמות שהן - לפי מה שהן עכשיו, הרי אלו
 13 שהוא מפריש הם גרוגרות וכאשר הוא תורם מהן על התאנים לפי
 14 מנין כמו שעשה רבי יוסי, בציר להו - נפחת המעשר הניטל מהן
 15 באופן זה כלפי מה שהיה אם היה נוטל לפי מדה, שהרי כאשר
 16 תמדוד את התאנים של החולין ואת הגרוגרות של המעשר, תמצא
 17 שהופרשה מדה אחת מעשרים ולא אחת מעשר, משום שתשעים
 18 התאנים מחזיקים תשעה קבים ואילו העשר גרוגרות אינם מחזיקים
 19 קב אחד אלא כחצי קב.

20 דוחה הגמרא: כי אתא רב דימי אמר רבי אלעזר, שאני גרוגרות
 21 משאר דבר שהיה בו שיעור וצמק, הואיל ויכול לשולקן ו-לבשלן
 22 הרבה ולהחיותן על ידי כך לבמות שהן ו-לכמו שהיו בעודן תאנים,
 23 ולכן אפילו אם בשאר דברים משערים לפי השיעור שיש בדבר
 24 עכשיו, מכל מקום בגרוגרות משערים לפי מה שהיו בעודן תאנים.
 25 הגמרא מביאה ברייתא בענין זה של תרומת תאנים על גרוגרות
 26 ולהיפך: תנו רבנן, תורמין תאנים על הגרוגרות במנין וכגון עשרה
 27 תאנים על תשעים גרוגרותו במקום שרגילין לעשות מתאנים
 28 גרוגרות על ידי יבוש, ולא תורמים גרוגרות על תאנים במנין,
 29 ואפילו במקום שרגילין לעשות מתאנים גרוגרות ואין אנו אומרים
 30 שמכיון שהכהן יעשה מהתאנים שעליהם הוא מפריש ומתקנם,
 31 גרוגרות, נראה אותם כאילו כבר עכשיו הם גרוגרות והרי הוא
 32 כמפריש גרוגרות על גרוגרות, אלא מכיון שעכשיו הם תאנים אם
 33 יתרום גרוגרות לפי מנין, הרי הוא ממעט במעשר כלפי מדה כמבואר
 34 לעיל.

35 מבררת הגמרא באיזה אופן מדובר בברייתא: אמר רב, תורמין
 36 תאנים על הגרוגרות במקום שרגילין לעשות תאנים גרוגרות. ויש
 37 לדקדק מדין זה שבמקום שרגילין לעשות מהתאנים גרוגרות, אין
 38 יתרום מתאנים, אבל במקום שאין רגילין לעשות מתאנים גרוגרות
 39 לא יתרום מתאנים על גרוגרות, משום שאי אפשר להפריש מהמין
 40 שאינו מתקיים כל כך על מין המתקיים יותר זמן ואינו מתקלקל,
 41 ותאנים לחים ממדהים הרקוב וגרוגרות משתמרות יותר זמן.
 42 מקשה הגמרא: היכי דמי, אי דאיכא בהן לפנינו, שאפשר לתת לו
 43 את התרומה ויכול לאוכלה מיד, במקום שאינו רגיל לעשות

המשך ביאור למס' מנחות ליום ראשון עמ' א

10 באדירים, אלו מים, שנאמר 'מקולות מים רבים אדירים משברי ים'.
 11 רבי עזרא אמר לרבי פרידא שלשה מאמרים נוספים, בטגון המאמר
 12 הקודם. המאמר הראשון: כששלמה המלך בנה את בית המקדש,
 13 אמר הקב"ה 'בא ידך בן ידך ויבנה ידך בלחך של ידך
 14 ויתכפרו בו ידידים', כלומר, יבא שלמה המלך בן בנו של אברהם
 15 אבינו, ויבנה את בית המקדש למען ה', בחלק נחלת הארץ של שבת
 16 בנימין. רבי עזרא מסביר דבריו: ובא ידך זה שלמה המלך, דכתיב
 17 (שמואל ב' י"ב כה) 'וישלח ביד נתן הנביא ויקרא שמו ידך בעבור ה'.

1 רבי פרידא דורש את הפסוק 'אדירי כל חפצי בם', פתח ואמר, כאשר
 2 פרע ה' למצרים והטביעם בים סוף, אמר הקב"ה 'בא אדיר ויפרע
 3 לאדירים מאדירים באדירים', כלומר, יבא הקב"ה וינקום את נקמת
 4 בני ישראל מהמצרים במים אדירים. רבי עזרא מפרש את דבריו: ובא
 5 אדיר זה הקדוש ברוך הוא שנקרא אדיר, דכתיב (שם ע"ג) 'אדיר
 6 בפרים ה', ויפרע לאדירים - וינקום למען אדירים, אלו ישראל,
 7 שנאמר (שם ט"ו א) 'ואדירי כל חפצי בם', וינקום מאדירים, אלו
 8 המצרים, דכתיב (שמות ט"ו) בשירת הים 'צללו בעופרת במים,
 9 אדירים' - המצרים האדירים צללו כמו עופרת במים. והנקמה תהיה

59 תקרא 'ממנו' עם נו"ן דגושה, שמשמעותו שהעם היושב בארץ,
 60 כביכול חזק יותר מהקב"ה. כביכול שאפילו בעל הבית שהפקיד את
 61 כליו אצל אדם, אינו יכול להוציא בליו משם, כלומר, אפילו הקב"ה
 62 שהוא הבעל הבית של אותם ענקים היושבים בארץ כנען, כי הוא
 63 בראם, כביכול אינו יכול לנצחם, ומשום חוצפה זו חרב בית המקדש.
 64 הגמרא מקשה על ביאורו של רבי חנינא בר פפא: מתקיף לה רבי
 65 תינא ברבי חנינא, אם אתה מפרש את הפסוק 'לקול מליהן של
 66 מרגלים', לא מובן האי' – לישון זה של 'לקול המולה גדולה', כי
 67 'לקול מלה' מיפיעא ליה – היה צריך לומר. הגמרא מבארת באופן
 68 אחר: אלא, אומר רבי חיאיא בר חנינא, הפירוש של 'לקול המולה'
 69 גדולה הוא, שלאחר שאברהם היה צועק ובוכה ואומר שמא אין
 70 להם תקנה, אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, קולך שמעתי,
 71 והמלתי עליהם. ומהו החמלה שחמלתי עליהם, אני אמרתי
 72 מתחילה, שבני ישראל ישתעבדו בארבע מלכויות – בבל, יון, פרס
 73 ואדום, כל אחת ואחת מהם תשתעבד בבני ישראל כשיעור
 74 שיעבוד של ארבע מלכויות, השתא – עכשיו מחמת בכייתך, כל
 75 תדא ותדא – כל אחת ואחת מהמלכויות ישתעבדו, מאי דפסיק לה
 76 – רק כפי שנקבע לה, ולא יותר. שהוא שיעור זמן של גלות אחת
 77 שתחלק לארבע מלכויות. ואיכא דאמרי שכך אמר הקב"ה
 78 לאברהם, אני אמרתי בתחילה שארבע המלכויות ישתעבדו בהם
 79 בזה אחר זה, עכשיו – לאחר בכייתך ישתעבדו כולם בבת אחת,
 80 שעל ידי שישראל יהיו מפורדים בין האומות, יהיו רק חלק מהם בכל
 81 גלות, ויהיה נחשב כאילו השתעבדו בכל אחת ואחת מהן.
 82 הגמרא מביאה דמיונות נוספים בין ישראל לזית: אמר רבי יהושע בן
 83 לוי, למה נמשלו ישראל לזית, לומר לה מה עץ הזית אין עליו
 84 נושרין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים, אף ישראל אין להם
 85 בטילה עולמית לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.
 86 משל נוסף: ואמר רבי יוחנן, למה נמשלו ישראל לזית, לומר לה
 87 מה פרי הזית אינו מוציא שמנו אלא על ידי בתייה, אף ישראל
 88 אין חזרו"ן למוטב אלא על ידי יסורין.
 89 שנינו בשנה, 'רבי מאיר אומר השאור בודה להן מתוכן ומחמץ
 90 [וכו.], רבי יהודה אומר וכו', אמרו לו אף היא היתה חסירה או
 91 יתירה.
 92 הגמרא מבארת את דברי חכמים. שואלת הגמרא: מאי חסירה או
 93 יתירה – מתי תהיה המנחה חסירה מעשרון, ומתי תהיה יתירה
 94 מעשרון. משיבה הגמרא: אמר רב חסדא, אם לש את עיפת השאור
 95 בלישה עבה עם מעט מים, המצמקת, או נמצאת המנחה יתירה
 96 ממדת העשרון, כי נפח השאור התמעט, וכאשר יכניסו למדה ויוסיף
 97 סולת חדשה כדי להשלים את המדה, ימצא שמדד יותר מעשרון
 98 סולת. ואם לש את השאור בלישה רכה עם הרבה מים, נמצאת
 99 המנחה חסירה ממדת עשרון. כי נפח השאור התרבה, וכשישלים את
 100 המדה יכניס פחות סולת, וימצא שמדד פחות מעשרון.
 101 רב חסדא מבאר מדוע לא נאמר שסוף סוף מדר עשרון. מקשה
 102 הגמרא: מה איכפת לנו מה היה מתחילה כמות הסולת בשאור, סוף
 103 סוף, כי קא בייל – עכשיו כאשר הוא מודד ומשלים את מדת
 104 העשרון, לעשרון קא בייל – עשרון שלם הוא מודד, ואם כן אינה
 105 לא חסרה ולא יתירה. מתרצת הגמרא: רבה ורב יוסף דאמרי
 106 תרנויהו – אמרו שניהם אותו ככלל, לכמות שהן (היתה) משערינן
 107 – משערים מידה של דבר כמו שהיה לפני שתפח או הצטמק, ולא
 108 כפי שהוא עכשיו. וממילא הוא הדין לגבי מידת השאור, צריך
 109 למודדו כפי שהיה בעודו סולת.
 110 הגמרא מציעה אופן אחר להחמץ את השאור. שואלת הגמרא:
 111 מאחר וכל אחד מהאופנים של החימוץ אינו מן המובהר, מדוע לא
 112 יחמיצו באופן הבא. שימדוד עשרון סולת, ולישקול פורתא מיניה
 113 – ויטול מעט סולת ממנו, וליחמיציה מאכראי – ויחמיצנה מחוץ
 114 לכלי במקום חם או יטמיננו בתוך עיסה אחרת מחומצת, עד שהעיסה
 115 תחמץ היטב ותיעשה שאור, וליתיה ונילושיה פתיה – ויביאנו עוד
 116 באותו יום ושלל יפסל בלינה, וילוש אותו יחד עם שאר הסולת.

1 כן ידיר זה אברהם, דכתיב בנבואת ירמיה (ירמיה יא טו) 'מה לידידי
 2 כבתי' – מה לך אברהם שאתה עומד בבית המקדש. ויבנה את ידיר
 3 זה בית המקדש, דכתיב (תהלים פד א) 'מה ידירות משכנותיך ה'
 4 צבאות, לידי זה הקדוש ברוך הוא שגם הוא נקרא ידי, דכתיב
 5 (ישעיה א) 'אשריה נא לידי' – הנביא אומר אשר שיר עבור ידי',
 6 הקדוש ברוך הוא. כחלקו של ידיר זה בנימין שנקרא ידי, שנאמר
 7 (דברים לג יב) 'בנימין אמר ידיר ה' ישכן לבטח עליו. ויתכפרו בו
 8 ידירים אלו ישראל, דכתיב (ירמיה יב ז) בנבואת ירמיה על חורבן
 9 ירושלים 'נתתי את ידירות נפשי בה אובייה'.
 10 המאמר השני: כשנתן הקדוש ברוך הוא את תורתו, אמר, 'יבא טוב
 11 ויקבל טוב משוב למוכבים' – יבא משה רבינו ויקבל את התורה מאת
 12 ה', עבור ישראל. מפני שכל אלו מכוונים טוב, יבא טוב זה משה,
 13 דכתיב (שמות ב ב) בלידת משה 'ותרא אתו פי טוב הוא'. ויקבל טוב
 14 זו תורה, דכתיב (משלי ד ב) 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל
 15 תעזבו'. מטוב זה הקדוש ברוך הוא, דכתיב (תהלים קמה ט) 'טוב ה'
 16 לבלי למוכבים אלו ישראל, דכתיב (שם קכה ד) 'המטיב ה' למוכבים'.
 17 המאמר השלישי: כשקיבלו בני ישראל את התורה, אמר הקב"ה,
 18 'יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זה' – יבא משה רבינו ויקבל את התורה
 19 מאת הקב"ה, עבור עם ישראל. והביאור בזה, יבא זה, זה משה
 20 דכתיב (שמות לב א) 'יבא זה משה האיש'. ויקבל זאת זו התורה,
 21 דכתיב (דברים ד מד) 'וזה התורה אשר שם משה'. מזה זה הקדוש
 22 ברוך הוא, דכתיב (שמות טו א) 'זה אלי ואניוהו'. לעם זו אלו ישראל,
 23 שנאמר (שם טו טז) 'עם זו קניתי'.
 24 הגמרא דורשת את הפסוק 'מה לידידי בביתי' שהובא לעיל, ומפרטת
 25 את המשא ומתן בין אברהם אבינו לקב"ה: אמר רבי יצחק, פשעה
 26 שחרב בית המקדש, מצאו הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו
 27 שהיה עומד בבית המקדש, ואמר לו לאברהם 'מה לידידי בביתי'.
 28 אמר לו אברהם להקב"ה, על עיסקי בני באתי – באתי להתפלל
 29 על בני. אמר לו הקב"ה, בניך הטאו ומשום כך גלו מן הארץ. אמר
 30 לו אברהם לקב"ה, שפא בשוגג הטאו, ומשום כך אין להענישם
 31 בעונש חמור. אמר לו הקב"ה, ראויים הם לעונש חמור, כי עשיתם
 32 המיפתה – כל עוונותיהם עשו במידי. אמר לו אברהם, שפא אין
 33 ראויים כלל לעונש, כי רק מיעוץ הטאו, והעולם נידון אחר רובו.
 34 אמר לו הקב"ה, 'הרבים' חטאו. [אמר לו אברהם] היה לה לכוון
 35 [להם] פריה מילה, וזכות המצוה תגן עליהם. אמר לו הקב"ה
 36 'ובשר קדש עבדו מעלך' – בני ישראל העבירו מעצמם את המצוה
 37 שעל ידה היו מקודשים לי, ואין מקיימים אותה. אמר לו אברהם
 38 שפא אם המתנת להם היו חזרו"ן בתשובה. אמר לו הקב"ה 'כי
 39 רעתכי או תעלו' – בשעת שמחתם ועליזותם הם מחזיקים יותר
 40 בדרם הרעה, וגם אם הייתי ממתין להם לא היו חוזרים בתשובה.
 41 מיר כששמע זאת, הניח אברהם אבינו את ידיו על ראשו, והיה
 42 צועק ובוכה. ואמר לו הקב"ה, שפא אם הם רעים כל כך, הם
 43 ושלום אין להם תקנה ולעולם לא יגאלו, כי אינם חוזרים בתשובה.
 44 יצתה בת קול ואמרה לו (שם טו) 'זית רענן יפה פרי תאר קרא ה'
 45 שמך, אין לך לדאוג שמא לא יגאלו, כי משולים הם לזית, מה זית
 46 זו אחריתו כסופו – כמו שעץ הזית אינו טוען פירות רק זמן רב אחרי
 47 שנטעו אותו, אף ישראל אחריתו כסופו – כך ישראל, אפילו שעתה
 48 הם בגלות, ימיהם הטובים יהיו בסופם.
 49 הגמרא מבארת את המשך הפסוק 'זית רענן יפה וגו'. אומרת הגמרא:
 50 כתוב בהמשך הפסוק 'לקול המולה גדולה, הציית אש עליה ורעו
 51 דליותיו'. אמר רבי חנינא בר פפא, פירוש הפסוק הוא כך, לקול
 52 מליהן – דבריהם של מרגלים בימי משה, נענשו בני ישראל
 53 ונילושעו דליותיהן של ישראל – ויחמיצו ענפיהם המדוללות
 54 ומוגהות של ישראל. כלומר, נשבר גאון עוים, שהעפיה בית המקדש
 55 באש, ונחרב. דאמר רבי חנינא בר פפא, דבר גדול – חוצפה גדולה
 56 דברו מרגלים באותה שעה שהוציאו את דיבת הארץ רעה. שאמרו
 57 (במדבר יג לא) 'לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו', אל תיקרי
 58 'ממנו' בנ"ן רפוייה, שמשמעותו שהעם חזק יותר מאיתנו, אלא

47 תַּעֲשֶׂה חֲמִין, הֵייתִי אוֹמֵר אִין לִי (אֱלָא) שְׁעוּבַר בְּאִיסוּר לֹא תַעֲשֶׂה
 48 חֲמִין אֱלָא הַמְחַמֵּץ אֶת הַקּוֹמֵץ בְּלֶבֶד שְׁהוּא נִקְרַב לֵה, הַמְחַמֵּץ אֶת
 49 הַמְּנַחָה קוֹדֵם קְמִיצָה מִנֵּין שְׁעוּבַר בְּלֹאוּ זֶה, תִּלְמוּד לֹמְרַ לְמִנְחָה
 50 שְׁגַם עַל חִימוּצָה עוּבַר. מִמְשִׁיכָה הַבְּרִייתָא לְלַמּוּד: פְּסוּק זֶה נֹאמַר
 51 בַּמִּנְחָת מִרְחֶשֶׁת, וְאִם כֵּן הַמְחַמֵּץ שְׂאֵר מְנַחֹת מִנֵּין שְׁעוּבַר בְּלֹאוּ זֶה
 52 שֶׁל חִימוּץ. תִּלְמוּד לֹמְרַ בְּאוֹתוֹ פְּסוּק 'כֹּל הַמְּנַחָה', וּמִהֲתִיבָה 'כֹּל'
 53 יֵשׁ לְלַמּוּד לְכָל שְׂאֵר הַמִּנְחוֹת.
 54 עוֹד דִּין לּוֹמֵד הַבְּרִייתָא: מִכָּךְ שְׁנֹאמַר 'אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לָהּ', יֵשׁ
 55 לְלַמּוּד שְׂאִין עוּבַר בְּלֹאוּ זֶה אֲלֵא בַּמִּנְחָה בְּשִׁירָה וְלֹא בַּמִּנְחָה פְּסוּלָה,
 56 כַּגוֹן שִׁיצָאָה מִהַעוּרָה אוֹ נִטְמָאָה. מִכָּפֵן אֲמָרוּ, הַמְּחַמֵּץ אֶת
 57 הַבְּשִׂירָה חַיִּיב וְאֶת הַפְּסוּלָה פְּטוּר.
 58 סִפֵּק בְּדִין חִימוּץ מִנְחָה פְּסוּלָה: בְּעֵי רַב פְּפֵא, חִימוּצָה וְיִצְאָתָּה
 59 מִהַעוּרָה לְאַחַר הַחִימוּץ וְחֹדֵר וְחִימוּצָה, כְּלוֹמַר, שֹׁאֲפָאָה, מְהוּ, הָאֵם
 60 חַיִּיב עַל חִימוּצָה הַשְּׁנִי כְּדִין הַמְחַמֵּץ אַחַר מְחַמֵּץ (לַעֲלֵי נו) אוֹ לֹא.
 61 וְצַדִּי הַסִּפֵּק הֵם, הָאֵם כִּיּוֹן דִּיִּצְאָתָּה אִיפְּסוּלָה לָהּ בְּיוֹצֵא וְכִי הָדַר
 62 מְחַמֵּץ לָהּ לֹא מִיְחִיב עֲלֶיהָ מְשׁוּם מְחַמֵּץ אַחַר מְחַמֵּץ, שְׁהֵי הוּא
 63 כְּשֹׂאֵר מְחַמֵּץ אֶת הַפְּסוּלָה שְׁפִטוּר, אוֹ דִּילְמָא, כִּיּוֹן דִּתְחַמֵּץ פְּסוּל
 64 יוֹצֵא לֹא מְהֵי בִּיה – מִכִּיּוֹן שְׁלַפְנֵי שְׁנַפְסָלָה מְשׁוּם 'יוֹצֵא' הַתְּחַמֵּץ
 65 וְנַפְסָלָה מְחַמֵּץ כֵּן, לֹא חַל בַּהּ כֻּלָּל פְּסוּל שֶׁל 'יוֹצֵא' שְׂאִינוּ אֲלֵא
 66 בַּמִּנְחָה שְׁהֵיא כְּשִׂירָה וְקִדְוָשָׁה, וּמִמִּילָא אִין עֲלִיהָ אֲלֵא פְּסוּל חִימוּץ,
 67 וְכִי הָדַר מְחַמֵּץ לָהּ, מִיְחִיב עֲלֶיהָ מְשׁוּם מְחַמֵּץ אַחַר מְחַמֵּץ.
 68 מְסִיקָה הַגְּמָרָא: תִּיקוּ.
 69 סִפֵּק נּוֹסֵף: בְּעֵי רַב מְרִי, חִימוּצָה לְקוֹמֵץ שְׁבַמְנַחָה בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ,
 70 לְאַחַר שְׁהַעֲלָה אוֹתָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּדִי לְהַקְטִירָהּ, מְהוּ, הָאֵם חַיִּיב
 71 מְשׁוּם מְחַמֵּץ אֶת הַמִּנְחָה אוֹ לֹא. וְצַדִּי הַסִּפֵּק הֵם, הָאֵם יֵשׁ לְפוֹטְרוֹ
 72 שְׁהֵי 'כֹּל הַמְּנַחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ' אֲמַר רַחֲמֵנָא (ויקרא ב יא) שִׁילָא
 73 תַּעֲשֶׂה חֲמִין, וּמִהַמִּילִים 'אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ' מְשַׁמַּע שְׁהַפְּסוּק נֹאמַר רַק עַל
 74 מִנְחָה אֲשֶׁר עֵתִידָה לְהִקְרֵב וְלֹא עַל מִנְחָה שְׁכַבַר הַקּוֹרְבָה, וְהָא
 75 אֲקַרְבָּהּ כְּבַר לְמִזְבֵּחַ, אוֹ דִּלְמָא, מְחַוְּסַר הַקְּטִירָה בְּמַחְוֶסַר מַעֲשֶׂה
 76 דְּמִי – מֵאַחַר שְׁעַדִּיין לֹא הוֹקֵטֵר הַקּוֹמֵץ עַדִּיין לֹא נִחְשַׁב שְׁהוֹקֵרֵב בְּכַךְ
 77 שְׁעֵלָה לְרֵאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וְאִם כֵּן יֵשׁ לְחַיִּיבוֹ. מְסִיקָה הַגְּמָרָא: תִּיקוּ.
 78 הַגְּמָרָא דְּנַה בְּדַבְרֵי הַבְּרִייתָא הַמּוּבָאֵת לַעֲלִיל. שׁוֹאֲלַת הַגְּמָרָא:
 79 וְהִשְׁתָּא דְּנִפְקָא לִיה מִ'כֹּל הַמְּנַחָה' – מֵאַחַר שְׁלַמְדָה כְּבַר הַבְּרִייתָא
 80 מִהַמִּילִים 'כֹּל הַמְּנַחָה' שִׁישׁ אִיסוּר חִימוּץ לֹא רַק עַל הַקּוֹמֵץ אֲלֵא גַם
 81 עַל הַמִּנְחָה בְּעוֹד שִׁילָא נִקְמָצָה, 'אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ (לָהּ)' לְמָה לִי – מֵה
 82 נִלְמַד מִתִּיבוֹת אֵלוֹ שְׁמַשְׁמַע מִהֵן לְכֹאֲוֹרָה שְׁרַק עַל הַקּוֹמֵץ שְׁהוּא
 83 עוֹלָה לָהּ חַיִּיב וְכַמוֹ שְׁאִמְרָה הַבְּרִייתָא בְּתַחֲלִיל דְּבִרְיָה.
 84 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: מִיַּבְעֵי לִיה לְבִדְתֵינָא, 'אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ' לְרִבּוֹת מְנַחֶת
 85 נְסָכִים לְחִימוּץ שֶׁאֵף עַל פִּי שְׂאִין שִׁירִיה לְכַהֲנִים, חַיִּיב עֲלֶיהָ מְשׁוּם
 86 חִימוּץ, אֵף שְׂאִיסוּר חִימוּץ נֹאמַר בַּמִּנְחוֹת שְׁשִׁירִיהֶם לְכַהֲנִים, דְּבָרֵי
 87 רַבִּי יוֹסִי הִגְלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר, לְרִבּוֹת לְחֵם הַפְּנִים לְחִימוּץ,
 88 שֶׁאֵף עַל פִּי שְׂאִינָה נִקְמָצָת כֻּלָּל וְאִין מִמְנָה חֶלֶק לְמִזְבֵּחַ, יֵשׁ בַּהּ אִיסוּר
 89 חִימוּץ.
 90 שׁוֹאֲלַת הַגְּמָרָא עַל הַבְּרִייתָא: אִיזָה חִימוּץ שִׁיךְ בַּמְּנַחָת נְסָכִים,
 91 וְהֵלֵא מִי פִירוֹת הֵם, שְׁהֵי יֵשׁ בַּהּ שְׁלֹשָׁה לּוֹגֵין שֶׁל שֶׁמֶן וְאִין נוֹתֵנִים
 92 בַּהּ מִים כְּדִי לְגַבְלָהּ, וְשֶׁמֶן הוּא מִי פִירוֹת,

1 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֵנִיחַ בְּשֶׁר עַל גְּבֵי גְּחָלִים, הִיפֵךְ בּוֹ חַיִּיב, לֹא הִיפֵךְ
 2 בּוֹ פְּטוּר. וּמְבֹאֵר שֶׁאִם לֹא הוֹסִיף מַעֲשֶׂה אִינוֹ מִתְחַיִּיב עַל מַה שְׁהֵנִיחַ
 3 אֶת הַבֶּשֶׂר, וְאִם כֵּן מְדוּעַ כֵּאֵן חַיִּיב בַּהֲנַחַת הַשְּׂאִוֵר בְּלֶבֶד.
 4 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַבָּא, מֵאִי חַיִּיב נִמְי דְּקָאֵמַר, בְּמַעֲשֶׂה צְלִי
 5 שֶׁל שֶׁבֶת לֹא הִיָּתָה כּוּוֹנָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֲמִי לְהַשְׁווֹת מִמֶּשׁ לְמַעֲשֶׂה שְׁבֵת,
 6 אֲלֵא לֹמַר שְׁחַיִּיב עַל הַהֲנַחָה בְּלֶבֶד כְּמוֹ שְׁחַיִּיב עַל מַעֲשֶׂה שְׁבֵת
 7 כְּאִשֶׁר הִיפֵךְ.
 8 הַגְּמָרָא שְׁבַה לְבַרַר אֶת דֵּינוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן: גּוֹפֵא, אָמַר רַבָּה בַר בַּר
 9 חֲנִיָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֵנִיחַ בְּשֶׁר עַל גְּבֵי גְּחָלִים, הִיפֵךְ בּוֹ חַיִּיב, לֹא
 10 הִיפֵךְ בּוֹ פְּטוּר. שׁוֹאֲלַת הַגְּמָרָא: חַיִּיב דְּמִי, אִילִימָא דְּאִי לֹא הִיפֵךְ
 11 בִּיה לֹא בְּשִׂיל, פְּשִׁטָא שְׁפִטוּר, שְׁהֵי לֹא הִגִּיעַ לְיַדִּי בִישׁוּל וְלֹא
 12 עָשָׂה כְּלוּם. אֱלָא דְּאִי לֹא מְהִפֵּיךְ לִיה נִמְי הוּוֹ בְּשִׂיל, אֲמַאי לֹא
 13 מִיְחִיב וְהֵי הוֹעִילוֹ מַעֲשִׂיו.
 14 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: לֹא צְרִיכָא אֲלֵא בְּאוֹפֵן דְּאִי לֹא הִיפֵךְ בִּיה הוּוֹ
 15 בְּשִׂיל מְצַד אַחַד בְּמֵאֲכַל בְּן דְּרוֹסָא – כְּשִׁלִּישׁ בִישׁוּל, וְכִי מְהִפֵּיךְ
 16 בִּיה בְּשִׂיל מְשֵׁנִי צְרִדִין בְּמֵאֲכַל בְּן דְּרוֹסָא, וְקָא מְשַׁמַּע לֵן רַבִּי
 17 יוֹחָנָן בְּמַה שְׂאִמַר שֶׁאִם לֹא הִיפֵךְ פְּטוּר, דְּכָל מְצַד אַחַד בְּמֵאֲכַל בְּן
 18 דְּרוֹסָא לֹא בְּלוּם הוּא וְאִינוֹ מְחַיִּיב.
 19 רַבֵּא מוֹסִיף דִּין עַל דְּבִרֵי רַבִּי יוֹחָנָן: אָמַר רַבָּא, וְאִם נִצְלָה בּוֹ צְלִיָּה
 20 גְּמוּרָה בְּקִדְוָתָה מְצַד אַחַד בְּמִקּוּם אַחַד, חַיִּיב אִפִּילוּ לֹא הַפְּכוֹ.
 21 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: אָמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב אֲשִׁי, בְּמִקּוּם אַחַד אִין בְּשֵׁנִים
 22 אוֹ שְׁלִישָׁה מְקוּמוֹת לֹא כְּפִי שְׁמַשְׁמַע מִדְּבַרֵי רַבָּא, וְהִתְנֵן – בַּמִּשְׁנָה
 23 (קב) לַעֲנִין אִיסוּר מִלֵּאכְבָּה בְּשֵׁבֶת, הַקְּוֹדֶת – הַעוּשָׂה חוֹר, בְּגוֹדֵל כֹּל
 24 שְׁהוּא, חַיִּיב. מִמְשִׁיכָה הַגְּמָרָא בְּבִיאוֹר הַקּוֹשִׁיא: חַיִּיב דְּמִי, אִילִימָא
 25 בְּמִקּוּם אַחַד, כֹּל שְׁהוּא לְמֵאִי חוֹי וּמְדוּעַ חַיִּיב עֲלֶיהָ מְשׁוּם מִלֵּאכְבָּה,
 26 אֱלָא לֹאוּ בְּשֵׁנִים אוֹ שְׁלִישָׁה מְקוּמוֹת דְּחוּי לְצִירוּף – שִׁיכּוֹל לְצַרֵף
 27 אֶת הַקְּדִיחוֹת הַלְלוּ לְחוֹר אַחַד שֶׁאִפְשֵׁר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְאִם כֵּן נִלְמַד
 28 שְׁגַם לְגַבִּי צְלִיָּה בְּשֵׁבֶת יֵשׁ לְחַיִּיב אִפִּילוּ בְּכַמְהָ מְקוּמוֹת בְּאוֹתוֹ צַד
 29 וְלֹא דוּקָא בְּמִקּוּם אַחַד מִמֶּשׁ כְּמַשְׁמַעוֹת דְּבִרֵי רַבָּא.
 30 מִיִּשְׁבֵּת הַגְּמָרָא: לֹא, לְעוֹלָם מְדוּבַר שְׁקָדַח כֹּל שְׁהוּא בְּמִקּוּם אַחַד,
 31 וְאִין לְהַקְשׁוֹת לְמַה הוּא רֵאשׁוֹ, דְּחוּי לְבִבְא דְּאֲקָלִידָא – שְׁכֵן הוּא רֵאשׁוֹ
 32 לְהַכְּנִיס בּוֹ אֶת חוֹר רֵאשׁוֹ שֶׁל הַמִּפְתָּח, שְׁמַכְנִיסוֹ לְחוֹר שְׁבִתִּיבָה
 33 וּפּוֹתַח וְנוֹעַל, וּמַעֲתָה אִין מְשֶׁל הוֹכַחָה שְׁצִירוּף שֶׁל מְקוּמוֹת צְלוּיִים
 34 מְחַיִּיב, וְרַק שֶׁם שִׁישׁ שִׁימוּשׁ אִפִּילוּ בַּחוּר כֹּל שְׁהוּא חַיִּיב.
 35 לְשׁוֹן אַחֲרַת דְּבַרֵי רַבָּא: וְאִיבָא דְּאֲמָרִי, אָמַר רַבָּא, אִפִּילוּ אִם
 36 נִצְלָה צְלִיָּה גְּמוּרָה כְּנִדְוָתָה בְּשֵׁנִים וְשְׁלִישָׁה מְקוּמוֹת חַיִּיב.
 37 הַגְּמָרָא מְבִיאָה רֵאשִׁי לְדַבְרֵי רַבָּא: אָמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב אֲשִׁי, אֵף
 38 אֲנִי נִמְי תְּנִינָא, הַקְּוֹדֶת חוֹר בְּגוֹדֵל כֹּל שְׁהוּא, חַיִּיב. מִמְשִׁיכָה
 39 הַגְּמָרָא בְּבִיאוֹר הַרֵאשִׁי: חַיִּיב דְּמִי, אִילִימָא בְּמִקּוּם אַחַד, כֹּל שְׁהוּא
 40 לְמֵאִי חוֹי, אֱלָא לֹאוּ בְּשֵׁנִים וְשְׁלִישָׁה מְקוּמוֹת דְּחוּי לְצִירוּף וְאִם כֵּן
 41 נִלְמַד שְׁגַם לְגַבִּי צְלִיָּה בְּשֵׁבֶת יֵשׁ לְחַיִּיב אִפִּילוּ בְּכַמְהָ מְקוּמוֹת וְלֹא
 42 דוּקָא בְּמִקּוּם אַחַד מִמֶּשׁ, וְכַדְבְּרֵי רַבָּא.
 43 דוּחָה הַגְּמָרָא: לֹא, לְעוֹלָם בְּמִקּוּם אַחַד, דְּחוּי לְבִבְא דְּאֲקָלִידָא.
 44 הַגְּמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא בְּעַנְיִן אִיסוּר חִימוּץ שֶׁל מִנְחוֹת: תְּנִי רַבָּנִין,
 45 נֹאמַר בְּעַנְיִן אִיסוּר חִימוּץ בַּמִּנְחוֹת (ויקרא ב יא) 'כֹּל הַמְּנַחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
 46 לָהּ: לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִין, וְאִילוּ הִיָּה נֹאמַר רַק 'אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לָהּ' לֹא

המשך ביאור למס' מנחות ליום ראשון עמ' ב

6 מקום חכמים אסרו לעשות כך, גְּוִירָה דְּלִמָּא אֲתִי לְאִיתוּנִי מַעֲלָמָא
 7 – שְׁמַא יְבִיא שְׂאִוֵר חוֹלִין וְיוֹסִיף לְעַשְׂרוֹן 'שְׁלֹם'.
 8 הַגְּמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא, הַמְבַאֲרַת הָאֵם אִפְשֵׁר לְהַחֲמִיץ אֶת שְׁתֵּי
 9 הַלֶּחֶם וְלַחֲמֵי הַתּוֹרָה בְּמִי פִירוֹת: תְּנִי רַבָּנִין בְּרִייתָא, אִין מְחַמֵּץ
 10 אֶת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלַחֲמֵי תּוֹרָה

1 ובאופן זה ודאי תהיה המנחה מצוה מן המובחר, כי יש בה את
 2 המעלה של שיטת רבי מאיר שמודדים את השאור בעודו סולת,
 3 ואינה חסירה או יתירה. וכן יש בה את המעלה של שיטת רבי יהודה,
 4 שהשאור מחמיץ היטב, כיון שהניחו במקום חם המחמיץ אותו מאד.
 5 מתרצת הגמרא: הגם שאופן זה הוא אכן מצוה מן המובחר, מכל